

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa B. B.

przeciwko S. [...] Spółce z o.o. w S.

w przedmiocie skargi powoda o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 października 2014 r.,

sygn. akt IX Pa [...]

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2016 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. akt IX Pa [...],

1. oddała zażalenie,

**2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 120 zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z 22 czerwca 2015 r. odrzucił skargę B. B. o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem tego Sądu z 9 października 2014 r. w sprawie między innymi o odszkodowanie na podstawie art.

55 § 1¹ k.p. – sygn. IX Pa [...]. Podstawą skargi była opinia biegłej wydana w drugiej sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy pod sygn. IX P [...], a pozyskana przez skarżącego 21 stycznia 2015 r. Wynikać ma z niej prawo skarżącego do premii w maju 2010 r. za wyniki w kwietniu 2010 r. Skoro premia nie została wypłacona, to skarżący mógł rozwiązać umowę o pracę w trybie art. 55 § 1¹ k.p. Korzystny dla niego powinien być zatem wynik w sprawie o odszkodowanie – IX Pa [...], gdyż skarżący zasadnie i w terminie rozwiązał umowę o pracę – IX Pa [...]. Postępowanie powinno być wznowione, jako że opinia biegłej i dokumenty pracodawcy nie były wówczas skarżącemu (powodowi) znane. Sąd odrzucił skargę, gdyż stwierdził, że nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Skarżący wskazał na podstawę z art. 403 § 2 k.p.c. Dokumentacja pracownicza i księgową, która stanowiła podstawę wyliczeń biegłej sądowej w sprawie IX P [X] o premię nie miała wpływu na wynik sprawy IX Pa [...]. W sprawie tej powód dochodził od pracodawcy odszkodowania w związku z rozwiązaniem stosunku pracy w trybie art. 55 § 1¹ k.p. Jedną z przyczyn rozwiązania umowy w tym trybie było długotrwałe i uporczywe niewypłacanie powodowi premii za wyniki pracy. Sądy pierwszej i drugiej instancji uznały, iż roszczenie powoda jest niezasadne, gdyż pracodawcy nie można przypisać winy „ciężkiej” w rozumieniu art. 55 § 1¹ k.p. w sytuacji, gdy premia za wyniki miała pomiędzy stronami charakter sporny. Z ustaleń Sądów wynikało, iż pozwany przyjmował, że premia ma charakter uznaniowy i nie wypłacał jej żadnemu z pracowników”. Spór ten został rozstrzygnięty częściowo przez Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z 18 lutego 2014 r., sygn. VII P [...] oraz rozstrzygany jest w drugiej toczącej się sprawie przed Sądem Okręgowym o sygn. IX P [X], w której na podstawie postępowania dowodowego (w tym opinii biegłej) ustalane jest prawo do świadczenia i jego wymiar. W konkluzji Sąd przyjął, że kwestia stwierdzenia spełnienia warunków do nabycia premii i ustalenie jej wysokości przez biegłą sądową w oparciu o powołaną w skardze dokumentację, jest irrelevantna z punktu widzenia oceny zasadności rozwiązania stosunku pracy przez powoda w trybie art. 55 § 1¹ k.p.

W zażaleniu skarżący zarzucił naruszenie art. 410 § 1 w związku z art. 403 § 2 k.p.c. przez bezzasadne przyjęcie, że skarga o wznowienie nie została oparta na ustawowej podstawie. W ocenie powoda dowodem, który mógł mieć wpływ na

wynik sprawy, a z którego strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu była dokumentacja pracownicza i księgowa, a także opinia uzupełniająca biegłej sądowej z 5 stycznia 2015 r., wydana w sprawie IX P [X], w której powód dochodzi regulaminowej premii za okres od maja 2009 r. do kwietnia 2010 r. Dopiero w momencie, w którym biegła wskazała, że powodowi należna jest premia za kwiecień 2010 r., na podstawie przesłanych przez pracodawcę dokumentów źródłowych, powstała możliwość żądania wznowienia postępowania w oparciu o podstawę z art. 403 § 2 k.p.c.

Pozwany wniosł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

W sprawie należy odróżnić kwestie procesowe i materialne. Tylko te pierwsze i tylko w ograniczonym zakresie mogą stanowić przyczynę wznowienia postępowania.

Niezasadnie skarżący zarzuca, że spełniły się przyczyny restytucyjne z art. 403 § 2 k.p.c., bo skarga została oparta „na ustawowej podstawie w postaci środków dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu”. Pomija warunek, że chodzi wówczas o wykrycie nowych środków dowodowych, czyli tych, które istniały lecz strona nie mogła z nich skorzystać w poprzednim postępowaniu, bo zostały odkryte dopiero po jego ukończeniu. Ponadto muszą to być środki, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Sąd nie przeprowadza wszystkich dowodów. Może pominąć dowody, jeżeli okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 3 k.p.c.).

Wskazane przez skarżącego środki dowodowe nie mogą być uznane za przyczynę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c.

Treść „maila” z 6 maja 2010 r. nie jest środkiem dowodowym uprzednio nieznanym. Otóż treść tego listu („maila”) M. S., dotyczącego premii (*„o jakiej premii regulaminowej pisziesz” (...)*) znajduje się w aktach sprawy objętej skargą o wznowienie (vide k. 101 i kolejne karty). Nie jest to zatem dowód, który został wykryty dopiero po zakończeniu postępowania w sprawie o odszkodowanie.

Z kolei opinia biegłej z 5 stycznia 2015 r. nie może być kwalifikowana jako przyczyna wznowienia poprzedniego postępowania, gdyż to zakończyło się prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 9 października 2014 r. (IX Pa [...]). Powołana opinia powstała później i jak wynika z jej treści na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 11 grudnia 2014 r. (IX P [X]). Temporalnie nie jest to więc dowód, który istniał w poprzednim postępowaniu (objętym skargą) i został wykryty, gdyż powstał po jego zakończeniu.

Natomiast twierdzenie, że są inne dokumenty pracownicze i księgowe dotyczące premii jest zbyt ogólne. W aspekcie podstawy wznowienia wymaga się skonkretyzowania dokumentu, jako że znaczenie ma ustalenie czy istniał już wcześniej i czy strona mogła skorzystać z niego w poprzednim postępowaniu oraz jego treść, gdyż podlega ocenie w aspekcie wpływu na wynik sprawy. Skarżący nie wskazuje konkretnego dokumentu. Czyni to ogólnie, co nie pozwala stwierdzić że jest to środek dowodowy w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., w tym że jego wykrycie nastąpiło dopiero po zakończeniu postępowania. Z powodztwa skarżącego toczył się wcześniej proces o premię (wskazana wyżej sprawa o sygn. SR VII P [...] i SO w K. IX Pa [...]) a potem drugi (sprawa przed SO w K. o sygn. IX [X]). Przedmiot sporu to premie, stąd z istoty rzeczy proces obejmował dokumentację pracowniczą i księgową dotyczącą tego świadczenia. Jeżeli zaś obecnie jako przyczyna wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. znaczenie miałby dodatkowy dokument, to skarżący nie konkretyzuje takiego dokumentu w skardze ani w zażaleniu. Wnioskowanie, że taki dokument istnieje, gdyż biegła sporządziła korzystną opinię nie jest wystarczające. Z analizy akt wynika, że Sąd zasięgnął opinii biegłej w równoległej sprawie o premie na krótko przed zakończeniem sprawy objętej skargą o wznowienie. Innymi słowy, twierdzenia o innych dokumentach („pracowniczych i księgowych”) nie są na tyle konkretne aby w ogóle poddać je ocenie w zakresie warunków wznowienia postępowania z art. 403 § 2 k.p.c.

W dalszej kolejności skarżący niezasadnie łączy kwestie procesowe i materialne. Chodzi o to, że argumentuje, iż miał prawo do premii i skoro nie była wypłacana, to mógł rozwiązać umowę w trybie art. 55 § 1¹ k.p. Po wtóre Sąd naruszył art. 55 § 2 w związku z art. 52 § 2 k.p., bo skarżący rozwiązał umowę przez upływem miesiąca od ciężkiego naruszenia obowiązków przez pracodawcę,

czyli niewypłacenia premii za kwiecień 2010 r. Rzecz w tym, że zastosowanie prawa materialnego nie może być badane bo nie stanowi przyczyny wznowienia postępowania. Prawo materialne, jego wykładnia i stosowanie w sprawie objętej skargą nie stanowi przyczyny wznowienia postępowania i dlatego nie podlega (nie może podlegać) badaniu na etapie weryfikowania podstawy restytucyjnej, odwołującej się do wykrycia dowodów. Jest to domena prawomocnego orzeczenia i nie może być podważana w ten sposób na tym etapie. Postępowanie jest dwuinstancyjne a sędziowie w orzekaniu są niezawisli, co oznacza, że tylko określone przyczyny restytucyjne pozwalają wznowić postępowanie. Granice postępowania dowodowego i orzekania wyznacza więc dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym. Nie każdy środek dowodowy pozwala wznowić postępowanie (art. 403 § 2 k.p.c.). Wznowienie jest wyjątkowe i takie są jego przyczyny. Kontrola w zakresie stosowania prawa materialnego i rozstrzygnięcia sporu zakończonego prawomocnym wyrokiem jest procesowo niedopuszczalna, za pewnymi wyjątkami. Takim środkiem jest skarga kasacyjna, której skarżący nie wniósł. Natomiast w krótkim czasie wniósł skargę o wznowienie postępowania, jednak odwołuje się do niezasadnych przyczyn. Traci więc na znaczeniu argumentacja, że zachodzi dysonans między rozstrzygnięciem o oddaleniu jego żądania odszkodowania z art. 55 § 1¹ k.p. i zasądzeniem powodowi premii. W sprawie o odszkodowanie Sąd mógł stwierdzić, że pracodawca nie naruszył w sposób ciężki i zawiniony podstawowych obowiązków wobec pracownika. Jest to ocena materialnoprawna i wynikała z odrębnego materiału. W szczególności Sąd ustalił i przyjął, że premia była sporna. Pracodawcy nie można przypisać winy w stopniu kwalifikowanym. Generalnie nie w każdym przypadku braku lub zaniechania wypłaty wynagrodzenia albo jego części jest to równoznaczne z podstawą uzasadniającą rozwiązanie przez pracownika umowy o pracę w trybie art. 55 § 1¹ k.p. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 6 marca 2008 r., II PK 185/07, OSNP 2009 nr 13-14, poz. 170 i z 27 lipca 2012 r., I PK 53/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 173 oraz wskazane w nich dalsze orzeczenia). Jeżeli pracownik uzyskuje wyrok korzystny, czyli zasądzający sporne świadczenie (premię), to nie jest to okoliczność uzasadniająca wznowienie postępowania w zakończonej poprzednio sprawie o odszkodowanie z art. 55 § 1¹ k.p.c. Taka

sekwencja spraw może wystąpić. Nie zachodzi tu tożsamość przedmiotu sporu (art. 199 pkt 2 k.p.c., art. 379 pkt 3 k.p.c.). Sąd może rozważyć zawieszenie postępowania w sprawie o odszkodowanie z art. 55 § 1¹ k.p.c. (art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.), jednak jeśli tego nie czyni, to późniejszy korzystny dla pracownika wyrok nie stanowi podstawy wznowienia (art. 403 § 2 k.p.c. stosuje się tylko co do późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, zatem przy wskazanej tożsamości sporu). Z tych samych przyczyn, czyli wobec niemożności oceny prawidłowości stosowania prawa materialnego, nie podlega badaniu zastosowanie art. 55 § 2 k.p. w związku z art. 52 § 2 k.p. przez Sąd Okręgowy w sprawie objętej skargą, gdyż jest to kwestia materialna a nie procesowa przyczyna wznowienia postępowania.

Reasumując, prawo materialne, jego wykładnia i stosowanie nie stanowią przyczyny wznowienia postępowania. Kwestie winy pracodawcy czy prawa powoda do premii to przesłanki materialne rozstrzygnięcia a nie przesłanki restytucyjne z art. 403 § 2 k.p.c. Składają się na wynik sprawy, stąd stanowią tylko odniesienie dla oceny czy wskazane w skardze dowody mogły mieć wpływ na wynik sprawy w aspekcie samej dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania (art. 401 § 1 k.p.c.). W tej sprawie ocena przyczyn wznowienia jest negatywna i Sąd zasadnie odrzucił skargę. Zażalenie orzeczenie tego nie podważa (art. 410 § 1 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c., przy czym w ocenie składu należało odpowiednio stosować przepisy dotyczące sprawy o odszkodowanie i stawki minimalnej z § 11 ust. 1 pkt 1 w związku z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (z uwzględnieniem uchwały Sądu Najwyższego z 24 lutego 2011 r., I PZP 6/10), jako że chodzi o rozwiązanie umowy pracę podobne do trybu, który może stosować pracodawca (art. 52 k.p. i art. 55 § 1¹ k.p.).